

Ομιλία
Δρ Μαρία Καραγιάννη
Συντονίστρια Παρατηρητηρίου για τη Βία στο Σχολείο
Συνέντευξη Τύπου για την Εθνική Στρατηγική για την Πρόληψη και
Διαχείριση της Βίας στο Σχολείο

Επιτρέψτε μου να ξεκινήσω εκφράζοντας τις θερμές μου ευχαριστίες για την παρουσία όλων σας σήμερα εδώ, και την ανταπόκρισή σας να κηρύξουμε μαζί, επίσημα, την έναρξη των εργασιών της Ε.Σ. για την πρόληψη και διαχείριση της βίας στο σχολείο.

Η παρουσία αξιωματούχων της πολιτείας, θεσμών, εκπροσώπων από τα υπουργεία Παιδείας και Πολιτισμού, Υγείας, Δικαιοσύνης, Εργασίας, εκπροσώπων οργανωμένων κοινωνικών συνόλων, Μ.Κ.Ο., ακαδημαϊκών ιδρυμάτων, εκπαιδευτικών οργανώσεων, φωνάζει ότι όλοι, ανησυχούμε για το φαινόμενο της βίας, επειδή νοιαζόμαστε και όχι επειδή πανικοβαλλόμαστε. Παράλληλα, επειδή πιστεύουμε ότι μπορούμε να βελτιώσουμε την κατάσταση ώστε όλα τα σχολεία μας να είναι χώροι όπου μαθητές/τριες και εκπαιδευτικοί να νιώθουν ασφάλεια και να βιώνουν χαρά.

“Σχολεία ασφαλή, δημοκρατικά και φιλικά προς το παιδί, όπου όλα τα παιδιά έχουν ενεργό συμμετοχή, απολαμβάνουν τα δικαιώματά τους, συναποφασίζουν, αποκτούν γνώσεις και δεξιότητες, καλλιεργούν αξίες και στάσεις ζωής που τα οδηγούν στο να αναπτύξουν το μέγιστο των δυνατοτήτων τους.”

Κυρίες και κύριοι, αυτό είναι το όραμά μας. Αυτός και ο σκοπός της Εθνικής Στρατηγικής.

Πολλοί από εσάς που βρίσκεστε σήμερα εδώ συμβάλατε στο σχεδιασμό της Εθνικής Στρατηγικής. Σήμερα σας καλούμε να συμπορευτείτε μαζί μας στον αγώνα για υλοποίησή της. Ζητούμε τη δική σας, συνεργασία, στήριξη, εμπειρογνωμοσύνη, επιστημοσύνη και την εποικοδομητική κριτική όλων σας για τα επόμενα 4 χρόνια.

Ο καθορισμός των δράσεων της Εθνικής Στρατηγικής ήταν προϊόν συνεργασίας πολλών υπηρεσιών του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού: Υπηρεσίας Συμβουλευτικής και Επαγγελματικής Αγωγής, Υπηρεσίας Εκπαιδευτικής Ψυχολογίας, Ομάδας Άμεσης Παρέμβασης, Διευθύνσεων Βαθμίδων, Παρατηρητηρίου για τη Βία στο Σχολείο και του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου. Παράλληλα συμμετείχαν οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας του Υπουργείου Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, οι Υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας, η Αστυνομία, Μ.Κ.Ο. και οργανωμένα κοινωνικά σύνολα, όπως ο Σύνδεσμος Ψυχολόγων, ο Σύνδεσμος Κοινωνικών Λειτουργών, ο Κ.Ο.Α., ο Ο.Ν.Ε.Κ., και ακαδημαϊκά ιδρύματα.

Οι δράσεις της Εθνικής Στρατηγικής, που πιστεύουμε ότι θα φέρουν τη βελτίωση, ομαδοποιήθηκαν σε 6 θεματικές οι οποίες αγκαλιάζουν όλο το φάσμα της πρόληψης και διαχείρισης της βίας στο σχολείο.

Στο σχεδιασμό της Εθνικής Στρατηγικής λάβαμε υπόψη τη διεθνή εμπειρία και βιβλιογραφία, τη σύμβαση των δικαιωμάτων του παιδιού, τις αρχές της Παγκόσμιας Εκπαίδευσης αλλά και τις συστάσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου που προάγουν την ενεργό Πολιτότητα. Λάβαμε υπόψη δεδομένα από τη χαρτογράφηση αναγκών, πόρων και προσφερόμενων υπηρεσιών και προγραμμάτων που παρέχονται σήμερα στα παιδιά μας, που πραγματοποιήσαμε σε συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υ.Π.Π. και των άλλων υπουργείων το 2017. Και τέλος, μας καθοδήγησαν αρκετά τα ερευνητικά δεδομένα που είχαμε στη διάθεση μας κυρίως από τις έρευνες ΠΑ.ΒΙ.Σ.

Η σχολική βία και ο εκφοβισμός δεν ξεκινούν και δεν σταματούν στο σχολείο γι' αυτό και εμείς αντιμετωπίζουμε το φαινόμενο συστημικά-σφαιρικά. Οι δράσεις κάθε θεματικής επιστρατεύουν εκπαιδευτικά, νομικά, κοινωνικά και διοικητικά μέτρα σε πρωτογενές, δευτερογενές και τριτογενές επίπεδο.

Θεματική 1: Δημιουργία Συστημάτων Πληροφόρησης

Για πρώτη φορά επιδιώκουμε να δημιουργήσουμε μια κεντρική τράπεζα δεδομένων για την έκταση και τις μορφές της βίας καθώς και τους παράγοντες

που την επηρεάζουν, για σκοπούς διαμόρφωσης στοχευμένης πολιτικής και τη λήψη ερευνητικά τεκμηριωμένων αποφάσεων από το Υ.Π.Π.

Θεματική 2: Νομικά και διοικητικά μέτρα για πρόληψη και διαχείριση της βίας στο σχολείο

Επιχειρούμε τομείς οι οποίες θα συμβάλουν στην ουσιαστική εφαρμογή του δικαιώματος του μαθητή/τριας στην προστασία από τη βία.

Αναφέρω ενδεικτικά, τη θεσμοθέτηση συγκεκριμένων διαδικασιών διαχείρισης περιστατικών βίας στο σχολείο, τη λήψη αποφάσεων στη βάση του συμφέροντος του παιδιού, τον καθορισμό του συμφέροντος του παιδιού, τη δημιουργία μηχανισμού υποβολής παραπόνου από μαθητή/τρια, γονέα/κηδεμόνα ή εκπαιδευτικό σε επίπεδο σχολικής μονάδας και Υ.Π.Π. Αναπτύσσουμε, επίσης, πολιτική για την εφαρμογή της Σωματικής Υποστηρικτικής Παρέμβασης.

Θεματική 3 : Ενίσχυση Δομών

Στοχεύουμε στη λήψη μέτρων που θα βελτιώσουν τον χρόνο και την ποιότητα της ανταπόκρισης στις ανάγκες των μαθητών/τριών και, ιδιαίτερα, των ευάλωτων ομάδων. Επιδιώκουμε την ουσιαστική στήριξη των σχολικών μονάδων με δράσεις που ενισχύουν τις σχολικές μονάδες στην εφαρμογή της πολιτικής τους για πρόληψη και διαχείριση της σχολικής βίας, τη δημιουργία Δικτύου υποστήριξης της σχολικής μονάδας, τη θεσμοθέτηση Ομάδας Εργασίας του Υ.Π.Π. για θέματα προστασίας του παιδιού από τη βία, τη θεσμοθέτηση του Εθνικού Δικτύου ενάντια στη βία στο σχολείο, την ανάπτυξη πρότασης για τη δημιουργία Κέντρου Ημέρας. Στοχεύουμε στην συνεργασία με τα Μ.Μ.Ε. για να μεταφέρονται, σε κάθε περίπτωση, τα κατάλληλα μηνύματα και να αποφεύγονται ηθικές ή άλλες κρίσεις. Στοχεύουμε, επίσης, στη συνεργασία με αρμόδιους φορείς για τη αξιοποίηση των αθλητικών εγκαταστάσεων των σχολικών μονάδων ως μέτρο πρόληψη.

Θεματική 4: Εμπλουτισμός γνώσεων και ενίσχυση δεξιοτήτων για ανάπτυξη ειρηνικών στάσεων και συμπεριφορών από μαθητές/τριες

Στοχεύουμε στην εφαρμογή εκπαιδευτικών προγραμμάτων με τεκμηριωμένη αποτελεσματικότητα αλλά και την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των υφιστάμενων προγραμμάτων που εφαρμόζονται στα σχολεία μας. Επιχειρούμε την ανάπτυξη νέων στοχευμένων προγραμμάτων, τα οποία θα δίνουν έμφαση στην ανάπτυξη δεξιοτήτων διαλόγου, δημιουργικής αλληλεπίδρασης, θετικής αυτοεικόνας και σεβασμού στη φύση και στον άνθρωπο και στη χρήση επανορθωτικών πρακτικών όπως η διαμεσολάβηση και η ανάληψη ευθύνης μέσω αναστοχασμού, στα πλαίσια της επανορθωτικής δικαιοσύνης.

Θεματική 5: Συμμετοχή των παιδιών

Επιδιώκουμε την ουσιαστική εφαρμογή του δικαιώματος των μαθητών/τριών στη συμμετοχή. Αναφέρω ενδεικτικά, τη δημιουργία μαθητών/τριών-πρεσβευτών, οι οποίοι θα καταθέτουν ενημερωμένες απόψεις για τα θέματα που τους επηρεάζουν στο πλαίσιο της εκπαίδευσής τους, την ενδυνάμωση των Μαθητικών Συμβουλίων για διεκδίκηση και εφαρμογή του δικαιώματος στη συμμετοχή, την ενδυνάμωση των εκπαιδευτικών, των γονιών και άλλων κοινωνικών εταίρων σε θέματα συμμετοχής. Στόχος είναι η προαγωγή κουλτούρας σεβασμού, του δικαιώματος του παιδιού να εκφράζει άποψη και αυτή να λαμβάνεται υπόψη στις αποφάσεις που το αφορούν γιατί «Οτιδήποτε για τους μαθητές/τριες, χωρίς τους μαθητές/τριες, δεν είναι για τους μαθητές/τριες».

Θεματική 6: Ενδυνάμωση γονιών/κηδεμόνων, εκπαιδευτικών και διευθυντικής ομάδας

Αντιλαμβανόμενοι τον ουσιαστικό ρόλο της οικογένειας, επιδιώκουμε την ενίσχυση του θετικού γονικού ρόλου και την ενεργό εμπλοκή των γονιών και εκπαιδευτικών στην προαγωγή ασφαλούς και φιλικού προς το παιδί σχολικού περιβάλλοντος. Ενδυναμώνουμε τους γονείς σε θέματα φύλου, διαχείρισης συμπεριφοράς, πρόσβασης στις αρμόδιες υπηρεσίες του κράτους και στην ενεργό και υπεύθυνη εμπλοκή τους στη διαδικασία λήψης απόφασης που αφορά στο παιδί τους.

Κυρίες και κύριοι, αυτό το κουδούνι κτυπάει για όλους εμάς που καλούμαστε να υλοποιήσουμε τις δράσεις της Ε.Σ., για να μπορεί το κάθε μέλος της σχολικής μονάδας να απολαμβάνει τα δικαιώματά του, σε συνθήκες που προάγουν την ευημερία και την ανάπτυξή του. Για να μπορεί, επίσης, το κάθε παιδί να απολαμβάνει το δικαίωμά του στην εκπαίδευση σε συνθήκες που θα το βοηθήσουν να επιτύχει στο μέγιστο των δυνατοτήτων του. Αυτή θα είναι και η δική μας προσπάθεια μέσα από την υλοποίηση της στρατηγικής.

Καλούμε τον/την κάθε ένα/μία από εσάς, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του/της, να συμβάλει ώστε η Εθνική αυτή Συμμαχία να ανταποκριθεί στις δικές μας προσδοκίες αλλά πολύ περισσότερο στις προσδοκίες του κάθε παιδιού.

Σας ευχαριστώ!